

`Geweld' in art. 141 Sr, HR 10 oktober 1995, NJ 1996, 356

Groenhuijsen, M.S.

Publication date:
1996

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Groenhuijsen, M. S., (1996). *`Geweld' in art. 141 Sr, HR 10 oktober 1995, NJ 1996, 356*, Oct 10, 1996. (Nederlandse jurisprudentie; No. p. 1871-1872).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Noot

1. In dit arrest zijn twee kwesties aan de orde die zich lenen voor een korte toelichting. De eerste daarvan betreft de interpretatie van het bestanddeel 'geweld' in art. 141 lid 1 Sr. Sedert HR 9 oktober 1990, NJ 1991, 30 m.nt. 'tH staat vast dat deze delictomschrijving alleen kan worden vervuld wanneer wettig wordt bewezen dat de verdachte zelf enige gewelddadige handeling heeft verricht (zie ook HR 6 maart 1990, NJ 1990, 637 m.nt. GEM & correcties op p. 3528). Die eis onderstreept het beginsel van de individuele aansprakelijkheid in strafzaken en voorkomt zodoende dat iemand verantwoordelijk wordt gesteld uitsluitend omdat hij tot een groep behoort van waaruit geweld is gepleegd. Dit laat intussen onverlet dat de vraag wanneer mag worden gesproken van een individuele gewelddadige handeling, mede moet worden beoordeeld in het licht van de omstandigheden van het geval, daaronder begrepen het gegeven dat de verdachte op het moment van handelen deel uitmaakte van een groep. Met andere woorden: het feit dat 'verenigde krachten' en 'geweld' onderscheiden delictsbestanddelen vormen die apart moeten komen vast te staan, betekent niet dat bij de uitleg van de laatstgenoemde term dwingend moet worden geabstraheerd van de dynamiek van het groepsproces.

2. Uit literatuur en jurisprudentie blijkt dat aan het bestanddeel wordt voldaan indien er sprake is van fysiek geweld van een zekere intensiteit (zie de dissertatie van W. Wedzinga, p. 99-105). Bagatellen en 'onschuldig gedoe' (term van Rummelink) vallen erbuiten. De verrichte handelingen moeten evenwel in onderlinge samenhang worden beoordeeld, waardoor ook een op zichzelf misschien onschuldige handeling - geplaatst in de context van het moment en de situatie - een gewelddadige betekenis kan krijgen (zie Wedzinga, a.w. p. 103 en HR 8 december 1981, DD 82.112 - dus niet NJ 1971, 388, waarnaar in de conclusie OM wordt verwezen). Wanneer nog in aanmerking wordt genomen dat het geweld geen nadelige gevolgen behoeft te hebben - zie het tweede lid van art. 141 Sr, waarin vernieling van goederen en het toebrengen van letsel als strafverzwarende omstandigheden zijn vermeld en het derde lid, waarin wordt bepaald dat art. 81 Sr toepassing mist - is het oordeel van de Hoge Raad in de onderhavige zaak niet verrassend. De in r.o. 6.2.1. opgesomde omstandigheden, o.m. inhoudende het groepsgevijs duwen, het aanstalten maken om vast te pakken en het spuwen, zijn gelet op het fysiek intimiderende onderlinge verband aan te merken als een door de verdachte verrichte individuele gewelddadige handeling. Zie over het 'met dreigende gebaren naderen en opdringen' reeds HR 30 november 1931, NJ 1932, p. 461 (vgl. ook HR 15 oktober 1974, NJ 1975, 189).

3. De verdachte in deze zaak werd ook veroordeeld wegens wederspanningheid, terwijl dat feit lichamelijk letsel - een gebroken neus - tot gevolg had. Het slachtoffer voegde zich als beledigde partij in het geding, maar zijn vordering tot schadevergoeding werd door het Hof afgewezen. De inhoud van de desbetreffende beslissing is aanvechtbaar (daarvoor kan ik mij voorspelbaar snel aansluiten bij de conclusie van de A-G), maar hier dient de aandacht te worden geconcentreerd op een cassatietechnische kwestie. De Hoge Raad slaat geen acht op een door de beledigde partij geschreven brief, omdat deze niet kan

worden aangemerkt als een schriftuur als bedoeld in art. 435 lid 2 Sv (zo reeds HR 15 juni 1982, NJ 1983, 153 m.nt. ThWvV). Het geschrift wordt slechts dan geaccepteerd indien het op hoofdlijnen voldoet aan de eisen die worden gesteld aan de schriftuur die de verdachte kan indienen. In het bijzonder geldt de verplichting om klachten te formuleren die kunnen worden aangemerkt als 'middelen van cassatie' (zie M. van der Horst, in: De derde rechtsingang nader bekeken, Arnhem 1989, p. 137-160; J. de Hullu, diss. 1989, p. 236; E.P. von Brucken Fock, A.J.A. van Dorst, Cassatie in strafzaken, 3e druk, p. 52-64, met uitvoerige opgave van jurisprudentie). Eerder toonde de Hoge Raad coudance ten aanzien van een schriftuur die was ingediend door een advocaat wiens machtiging door de beledigde partij niet bleek uit de stukken (HR 18 oktober 1994, NJ 1995, 118 m.nt. ThWvV; vgl. ook de complicatie in HR 16 maart 1993, NJ 1993, 585 m.nt. Kn). Voor gevallen waarin geen - of geen adequate - schriftuur wordt ingediend, was al onder het oude recht (vóór de invoering van de wet Terwee) de belangrijkste mogelijkheid tot redres gelegen in het ambtshalve ingrijpen door de Hoge Raad. De onderhavige zaak bevestigt eens te meer dat het college terughoudend is met het ambtshalve toetsen van een beslissing ten nadele van de beledigde partij. Na invoering van de wet Terwee is de weg van art. 439a Sv beschikbaar gekomen. De advocaat van de benadeelde partij krijgt de gelegenheid om ter zitting van de Hoge Raad het woord te voeren over de grondslag en de hoogte van de vordering tot schadevergoeding. In verband hiermee is ook art. 437 lid 3 Sv van belang, op grond waarvan de benadeelde partij het recht heeft op de hoogte te worden gesteld van het tijdstip waarop de zaak ter zitting zal worden behandeld. De onderhavige beslissing onderstreept de behoefte aan zorgvuldige en begrijpelijke informatieverstrekking in de cassatiefase (vgl. HR 30 maart 1976, NJ 1976, 579).

MSG